

22. HAC SÛRESİ

Büyük bir kısmı Mekke döneminin sonunda, bazı ayetleri de hicret esnasında ve hicretten sonra indirilmiştir. Yirmi yedinci ayet ve devamında hac ibâdetinden söz edildiği için bu adı almıştır. 78 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imın adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Ey insanlar, Rabb'inizden gelen ilkeler doğrultusunda yaşayın, dürüst ve erdemlice davranışlar göstererek, kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının! Çünkü kıyâmetin sarsıntısı gerçekten çok korkunçtur!** Öyle ki:

2. Kıyâmet başınıza gelip çattığı gün, her

emzikli kadın kucağında **emzirmekte olduğu** yavrusunu **bırakıp kaçacak ve bütün hamileler,** korku ve dehşetten **çocuğunu düşürecek;** öyle ki, o an hallerini görsen, **insanları sarhoş sanırsın,** oysa sarhoş değildirler; **ne var ki, Allah'ın azâbı çok çetindir!** Hal böyleyken:

3. Öyle insanlar var ki; doğru ve geçerli bir bilgiye dayanma ksızın, tutup **Allah hakkında** körü körüne ve inatla **tartışmaya girer ve neredede isyankâr, azgın bir insan veya cin şeytanı varsa, hep onun peşinden gider.** Oysa ki:

4. Şeytanlarla ilgili olarak şu değişmez yasa ortaya konulmuştur: **Her kim onları ve onların dostlarını sever, destekler ve kendisine yönetici, yardımcı, dost ve kurtarıcı edinirse, o zaman bu şeytanlar onu doğru yoldan çıkaracak ve dosdoğru cehennemdeki o alevli azâba sürükleyecektir!**

5. Ey insanlar; eğer ölümden sonra yeniden diriliş konusunda herhangi bir şüpheniz varsa, kendi yaratılışıınıza bir bakın:

Hiç kuşkusuz biz sizi, ilk önce atanız Âdem’de olduğu gibi topraktan, sonra topraktan yetişen yiyeceklerle babanızın vücudunda oluşan nutfeden, sonra ana rahmine düşen bu nutfenin belli bir dönem sonunda kan pıhtısı görünümünde, rahmin duvarına yapışmasıyla oluşan alakadan, sonra temel unsurları bakımından yaratılışı kısmen tamamlanmış, fakat bütün organlarıyla henüz tamamlanmamış olan bir çığnem et parçasından yarattık ve bu yaratılışı size böyle ayrıntılarıyla anlattık ki, Kur’an’ın ilâhî bir kelim olduğunu, hiçbir şüpheyi meydana vermeyecek biçimde size açıkça gösterelim. Cenin hâlinde sonraki aşamalara gelince:

Bu ceninlerden, sağlıklı bir şekilde doğmasını dilediklerimizi belirli bir vakte kadar rahimlerde tutar, zamanı gelince de sizi bir

bebek olarak dünyaya getiririz; sonra da ergenlik çağınıza erişinceye kadar sizi besleyip büyütürüz; içinizden bazıları daha genç yaşta hayata gözlerini yumarken, kimileriniz de bildiği şeyleri dah  bilemez hâle geleceği, ömrünün o en düşkün ve perişan çağına kadar ya atılır. Gelelim, d   d nyanızdaki delillere:

Kı  mevsiminin sonunda, **yeryüzünü**, bitki örtüsü  lm  , **kupkuru bir hâlde görürsün; derken oray a** bahar yağmurları halinde **su indirdiğimizde**, bir de bakarsın ki, d ne kadar hayattan eser olmayan yerde, toprak birdenbire **co up harekete geçer**, altındaki tohumların çatlamasıyla öbek öbek **kabarır ve her güzel çiftten**, renk renk, çeşit çeşit ** r nler verir.”**

6.   te bütün bu m cizelerin her an gözlerinizin önünde yaşanması,  unun iyice bilinmesi içindir ki; Allah, hakkın ve hakikatin ta kendisidir; O,   l leri yeniden diriltecektir ve O’nun her şeye gücü yeter!

7. V e geleceğinde asla şüphe olmayan kıyâmet bir gün mutlaka kopacak ve Allah, tıpkı yeryüzünden bitkileri çıkardığı gibi, mezarlarda yatanları da aynen öyle kaldıracaktır! Hal böyleyken:

8. Öyle nankör, öyle câhil insanlar da var ki; n e ilâhî kaynaklı bir bilgiye, ne bir yol göstericiye ve ne de aydınlatıcı bir Kitaba dayanmaksızın, Allah hakkında körü körüne ve inatla tartışmaya girer.

9. Ve insanları Allah'ın yolundan saptırmak için, koltuklarını kabarta kabarta tartışmasını sürdürür. İşte onun hakkı, bu dünyada yenilgiye uğrayıp aşağılanmaktır ve Diriliş Gününde ona, o yakıp kavurucu azâbı tattıracağız!

10. O Gün ona, “Bu ceza, kendi ellerinle yaptığın zulüm ve haksızlıkların karşılığıdır!” diyeceğiz, “Çünkü Allah, kullarına asla zulmetmez! Dolayısıyla, hiç kimseyi işlemediği

bir suçtan ötürü cezalandırmaz.”

11. İnsanlardan öyleleri de var ki, Allah’a kıyısından kenarından kulluk eder; öyle ki, kendisine Allah tarafından bir iyilik ulaşsa, gönlü onunla huzura kavuşur fakat fakirlik, hastalık, başarısızlık gibi bir imtihânla yüz yüze gelecek olsa, hemen gerisin geriye dönerek Allah’a kulluğu terk eder. Böyle bir insan, hem dünyayı, hem de âhireti kaybetmiş demektir ki, işte en büyük felâket budur! Çünkü Allah’a kulluğu bıraktınca, kaçınılmaz olarak:

12. Allah yerine, kendisine hiçbir fayda veya zarar veremeyen âciz varlıklar a kulluk edip yalvarır; işte doğru yoldan uzaklara sapma ve gerçek anlamda yoldan çıkma, budur!

13. Birtakım dünyevî menfaatler elde etmek veya sözde mânevî derecelere, yüce makâmlara erişmek amacıyla, zararı faydasından çok daha büyük olan putlardan, şeytanlardan veya ilâhlık taslayanlardan medet umarak, onları kurtarıcı

olarak **çağırır**, onlara el açıp yalvarırlar fakat **o** çağırdıkları, gerçekte **ne kötü bir dost, ne kötü bir arkadaşır!** Peki, gerçek dostunuz, yardımcınız kimdir:

14. Hiç kuşkusuz Allah, gönderdiği Kitaba yürekten **iman eden ve bu imana yaraşır güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyan** arı, içerisinde ırmaklar çağıldayan cennet bahçelerine yerleştirecektir. **Gerçek şu ki, Allah**, insanların arzu ve heveslerine göre değil, sonsuz ilim ve hikmetine uygun olarak, **dilediğini yapar**. O hâlde, dünyada ve ahirette kurtuluşu ermek isteyen, iman ve salih amel ile Rabb'ine yönelmeli, O'nun gönderdiği mesaj doğrultusunda hayata yön vererek, yalnızca O'na kulluk ve itaat etmelidir.

15. Her kim ki, Allah'ın kendisine dünyada da, âhirette de yardım etmeyeceğini sanıyor ve kurtuluş için O'ndan başka varlıkların himâyesine sığınarak onlardan medet umuyor **sa, o zaman haydi**, o sözde ilahların ona vereceği

bir araçla göğ e yükselsin de, Allah ile kendi arasındaki bütün bağlantıları kessin; sonra da bir düşünsün bakalım; acaba bu çözüm yolu, kendisini çâresizliğin, terk edilmişliğin verdiği sıkıntılardan kurtarıp **öfkesini giderebilecek mi?**

Ayrıca, Allah’a ve Elçisine savaş açan zalimler şunu iyi bilsinler ki: Her kim Allah’ın, kendi yolunda mücadele eden kulunu terk ettiğini ve ona dünyada da, âhirette de yardım etmeyeceğini sanıyor ve beklediğinin tam tersinin gerçekleştiğini gördükçe öfkesinden kuduruyorsa; o zaman haydi, gücü yetiyorsa bir araçla göğ e yükselsin de, Allah ile müminler arasındaki bağlantıyı keserek ilâhî lütuf ve yardımları engellesin; sonra da bir düşünsün bakalım; acaba böyle bir şeye güç yetirebilecek mi; Allah’ın nurunu söndürmek için kurduğı tuzaklar amacına ulaşp da, müminlere karşı yüreğinde beslediğ i kinini, öfkesini giderebilecek mi?

16. İşte Biz bu Kur’an’ı, böyle apaçık

ayetler şeklinde indirdik. Hiç kuşkusuz Allah, samîmî olarak doğruya, gerçeğe ulaşmak **isteyenleri** inkâr ve cehâlet karanlıklarından kurtarıp **doğru yola iletecektir.** Nitekim, mahşer gününde sizi kavminize, soyunuza, kültürünüze göre değil, göndermiş olduğu ayetlere karşı gösterdiğiniz tavra ve ortaya koyduğunuz iyi-kötü davranışlara göre değerlendirecektir:

17. Gerçek şu ki; Allah'a ve gönderdiği bütün Peygamberlere **iman edenler,** Allah'ın seçkin ve imtiyazlı kulları olduklarını öne süren **Yahudiler,** yıldızlara tapan **Sâbiiler,** Son Elçiyi inkâr eden ve İsa'nın Allah'ın oğlu olduğunu öne süren **Hıristiyanlar,** Zerdüş'tün izleyicileri olduklarını iddia ettikleri hâlde ateşe tapan **Mecusiler ve** Allah'ın birliğini, eşsiz-ortaksız olduğunu açıkça reddederek Peygamberlik ve âhiret gerçeğini tümüyle inkâr eden **müşrikler var ya; elbette Allah,** sonsuz ilmi, merhameti, hikmet ve adâletiyle, **Diriliş Gününde aralarında** en âdil biçimde **hükmini verecektir.** Çünkü **Allah,**

her an **her şeye şâhitlik etmektedir.** O hâlde, Rabb'inizin emirlerine boyun eğerek dünyada ve âhirette kurtuluşa ulaşın:

18. Göklerde ve yerde bulunan bütün varlıkların; örneğin Güneş'in, Ay'ın, yıldızların; dağların, ağaçların, hayvanların zorunlu olarak Allah'ın kanunlarına boyun eğdiğini ve **insanlardan bir çoğunun,** sonsuz kudret ve yüceliği önünde **Allah'a** bilinçli olarak **secde ettiğini ve** O'na boyun eğmekten kaçınan diğer **bir çok insanın da** bundan dolayı **azâbı hak ettiğini görmüyor musun?**

Evet, **Allah kimi alçaklığa mahkûm ederse, artık hiç kimse ona onur kazandıramaz! Hiç kuşkusuz Allah, dilediğini yapabilecek** kudrete sahiptir . Demek ki, aslında insanlar, Allah'a secde edenler ve etmeyenler olarak iki kısma ayrılacak ve mahşer gününde, buna göre hesaba çekilecekler:

19. İşte şu iki grup, Rablerinin gönderdiği

Kitaba iman edip etmem konusunda birbirleriyle çekişen iki düşmandır; bunlardan inkâr edenlere, ateşten elbiseler biçilecek ve başlarından aşağı kaynar sular dökülecek. Öyle korkunç bir su ki:

20. Onunla, kâfirlerin karınlarındaki bütün iç organları ve derileri eriyip kavrulacaktır!

21. Ayrıca onlar için, demirden kamçılar var!

22. Yüreklerine işleyen acı ve ıstıraptan dolayı, ne zaman oradan çıkmaya davransalar, her defasında, azap kırbaçlarıyla, demir kamçılarla tekrar oraya gönderilecekler ve kendilerine, “Tadın bakalım, zulüm ve haksızlığın ızırın cezası olan yakıcı azâbı!” denilecek. Öte yandan:

23. Hiç kuşkusuz Allah, gönderdiği Kitaba yürekten iman eden ve bu iman gereği olarak güzel ve yararlı işler yapanları, içerisinde ırmaklar çağıldayan cennet bahçelerine

yerleştirecektir. Bu bahtiyârlar orada altın bilezikler ve inciler takınacak, hârika işlemeli ipek elbiseler giyinecekler.

24. Çünkü onlar, samîmî bir kalple hakka yöneldikleri için, sözlerin en güzeline, yani bir tek Allah'a kulluk esasına dayanan mükemmel inanç sistemine yöneltilmiş, böylece, her türlü övgü ve yüceliklere lâayık olan Allah'ın yoluna ileilmeyi hak etmişlerdi.

25. Allah'ın ayetlerini inkâr eden, inananları Allah'ın yolundan çevirmeye çalışan ve hem Mekke halkı, hem de dışarıdan gelen bütün insanlar için aynı derecede güvenli bir sığınak ve bütün müminlerin eşit şekilde faydalanma hakkına sahip olduğu ortak bir bölge kıldığımız Kutsal Mescit Kâbe'yi ziyaret etmekten alıkoyanlara gelince; şunu iyi bilsinler ki, her kim azgınlık edip orada en ufak bir haksızlık yapmaya kalkışırsa, ona can yakıcı azâbı tattırırız! Çünkü Kâbe, şu temel esaslar üzerinde kurulmuştu:

26. Hani Biz İbrahim'e, Kâbe'nin kurulacağı yeri gösterip onu bu göreve hazırlarken, "Ey İbrahim!" demiştik, "Hiçbir şeyi ve hiç kimseyi bana ortak koşma ve ortak koşulmasına izin verme! Evimi, onu tavaf eden, huzurumda saygıyla kıyama duran, rükûya eğilen ve secdeye kapananlar için her türlü maddî ve mânevî kirden arındırarak tertemiz tut!"

27. "Ve gücü yeten her Müslümana, ömründe en az bir kere haccın farz olduğunu bütün insanlara ilan et ki; gerek yaya olarak, gerekse uzak diyarlardan gelen binekler ve diğer araçlar üzerinde sana gelsinler!"

28. Gelsinler ki, bunun kendilerine sağlayacağı ahlâkî, kültürel, ticari, siyâsî ve toplumsal yararları bizzat görüp yaşasınlar. Herkesçe bilinen ve aynı zamanda haccın son günleri olan Kurban Bayramı günlerinde, Allah'ın onlara bahşettiği deve, sığır, koyun, keçi gibi evcil hayvanları kurban ederken, onlar üzerinde Allah'ın adını besmele çekerek

ansınlar. Bu kurbanların etinden hem kendiniz yiyin, hem de fakir fukarayı doyurun!

29. Sonra da, hac sırasında uyulması gereken yıkanmamak, tıraş olmamak, tırnak kesmemek, koku sürünmemek gibi kısıtlamalardan dolayı meydana gelen **kirlerini temizlesinler**, varsa **adaklarını yerine getirsinler ve Beyt-i Atik'i**, yani insanın her türlü kölelik boyunduruklarından kurtulup yalnızca Rabb'ine kul olarak gerçek anlamda özgürlüğe kavuşmasının sembolü olan bu tarihî mâbed, özgürlük evi Ka'be'yi son bir kez **tavaf etsinler.**

30. İşte bütün bu sayılanlar, bizzat Allah tarafından belirlenen hükümlerdir. **Her kim Allah'ın saygıdeğer kıldığı şeyleri önemser** ve O'nun çizdiği sınırlara uymakta dikkat ve özen gösterirse, **şüphesiz, kendisi için Rabb'inin katında en hayırlısı budur.** O'nun tarafından belirlenmeyen haramlara, yasaklara gelince, bunların hiçbir geçerliliği yoktur:

Haram oldukları **size** daha önce (6. *En'âm: 145* ve 16. *Nahl: 115*) **bildirilenler hariç**, bütün **hayvanların** etleri **size helâl** kılınmıştır. **O hâlde, putlardan kaynaklanan pisliklerden, küfür ve şirk sistemlerinin ürettiği bâtil inanç ve ideolojilerden, bidatlerden, hurâfelerden kaçının ve asılsız, temelsiz iddialardan, özellikle de Allah adına uydurulan yalan sözlerden uzak durun!**

31. Her türlü bâtil inançtan arınıp bir tek **Allah'a yönelerek**, hiç kimseyi ve hiçbir şeyi **O'na ortak koşmaksızın** Rabb'inize kulluk edin! Unutmayın ki, **her kim Allah'a ortak koşarsa, tıpkı gökten aşağılara düşerken dev bir yırtıcı kuş tarafından kapıliveren ya da şiddetli bir rüzgar tarafından derin uçurumlara savrulup paramparça olan kimse gibi** perişan ve zavallı bir duruma düşmüş olur.

32. Evet, her kim Allah'ın şia rlarına, O'nun dininin sembolleri olan kurban, namaz, ezan, mushaf gibi ilâhî sembollere yürekten **saygı gösterirse, hiç kuşkusuz bu, kalplerdeki**

derin bilinç ve duyarlılıktan kaynaklanmaktadır.

33. Bu arada, **kurbanlık hayvanların** sütlerini sağarak, yünlerini kırkarak, doğurduklarını alarak veya sırtlarına binerek onlardan **belirli bir vakte kadar faydalanabilirsiniz fakat sonunda, Kâbe'ye getirilerek Haram Bölge sınırları içinde kurban edilmeleri gerekmektedir.**

34. Biz her ümmete, kurban kesmeyi bir ibâdet olarak **belirledik ki, Allah'ın kendilerine bahşetmiş olduğu bu evcil hayvanları kurban ederken, onların üzerine O'nun adını ansınlar. Çünkü hepinizin ilâhı, eşi ve ortağı olmayan bir tek İlâhtır; öyleyse yalnızca O'na boyun eğin!**

Ey Peygamber! Allah'a yürekten boyun eğen o **alçakgönüllü insanları**, dünya ve âhîret nîmetleriyle **müjdele!**

35. Onlar, **Allah'ın adı anıldığı zaman yürekleri titreyen,** Allah yolunda ortaya

koydukları mücâdelede başlarına gelebilecek her şeye sabırla göğüs geren, namazı dosdoğru kılan ve kendilerine verdiğimiz nîmetlerden bir kısmını Allah yolunda yoksullara harcayan kimselerdir. Hayvanların kurban edilmesine gelince:

36. Bu kurbanlık hayvanları, size kulluk bilinci ve fedâkârlık duygusu kazandıran, malın ve canın Allah’a ait olduğunu anlatan ilâhî sembollerden biri yaptık ki, bunda sizin için nice yararlar vardır. O hâlde, bu hayvanlar kurban edilmek üzere, sıra sıra dizildiklerinde, onları boğazlarken “Bismillah, Allahu ekber!” diyerek Allah’ın adını anın; yan üstü devrilip can verdiklerinde de, onların etinden hem kendiniz yiyin hem de gerek başkalarına el açmaktan çekinen, gerekse istemek zorunda kalan yoksullara yedin. İşte böylece, bu kurbanlıkları sizin yararınıza sunuyoruz ki, onları emrettiğimiz amaçlar doğrultusunda kullanarak bize şükredesiniz. Ve sakın bu ibâdetleri, gerçek amacından

uzaklaştıracak birer gösteriş malzemesi hâline getirmeyin, unutmayın ki:

37. Bu kestiğiniz hayvanların ne etleri, ne de kanları Allah'a ulaşır fakat asıl O'na ulaşan, sizin iyi bir kul olabilmek için gösterdiğiniz samîmî gayretleriniz, yani takvanızdır. İşte böylece Allah, bu hayvanları size boyun eğdirdi ki, sizi doğru yola ilettiği için Rabb'inizi saygıyla anıp yüceltesiniz, özellikle kurban günlerinde tekbirler getirerek, O'nun sınırsız kudret ve yüceliğini hem kendinize, hem de tüm insanlığa ilân edesiniz.

O hâlde, **iyilik edenleri müjdele!** Şöyle ki:

38. Hiç kuşkusuz Allah, yükümlülüklerini yerine getirmeye çalışan müminleri zâlimlerin şerrinden mutlaka koruyacak ve zâlimleri yenilgiye uğratacaktır! Çünkü Allah, emânete ihânet eden, bahşettiği bunca nîmetlere karşılık nankörce davranan kimseleri sevmez. Bunun içindir ki:

39. Haksız yere saldırıya uğr ayanlara, zâlimlerle savaşmaları için **izin verilmiştir.** Bir avuç mümin, kâfirlerin “süper” ordularına karşı ne yapabilir demeyin. **Allah,** kendi yolunda cihâd eden müminleri zafere kavuşturmak üzere, **onlara yardım etmeye elbette kâdirdir.**

40. Onlar ki, sırf “Bizim Rabb’imiz Allah’tır! Biz yalnızca O’nun hükmüne boyun eğ, sadece O’na kulluk ederiz!” dedikleri için, **haksız yere yurtlarından çıkarıldılar.** Bu yüzden, zulmü durdurmak için gerektiğinde savaşıma yetkili kılındılar. Gerçi savaşın sıkıntı ve acılarına katlanmak zordur. Fakat zulmü engellemenin başka çıkar yolu kalmamışsa, daha büyük acıları önlemek için savaşılmalıdır. Nitekim, **Allah insanların bir kısmıyla diğer bir kısmını bertaraf etmemiş olsaydı,** yani zâlimlere karşı savaşmayı yasaklayıp, insanları birbirlerine karşı savunmasız bırakmış olsaydı, dünyada zulüm ve haksızlık egemen olur ve yeryüzü fesada boğulurdu. Böylece inanç ve düşünce özgürlüğü tamamen ortadan kalkar,

içlerinde Allah'ın adının çokça anıldığı manastırlar, havvralar, kiliseler ve câm iler birer birer yıkılıp giderdi. O hâlde, zâlimlere karşı savaştan çekinmeyin! Unutmayın ki, **Allah, kendi dâvâsına sahip çıkan ve gönderdiği Elçisine yardım eden kimseleri, mutlaka yardımıyla destekleyip üstün getirecektir; çünkü Allah, mutlak kudret ve yetki sahibidir.** Peki, Allah'ın yardımını hak edenler kimlerdir?

41. Onlar ki, kendilerine yeryüzünde güç ve egemenlik bahşettiğimiz zaman, şımarıp azgınlaşmazlar; aksine, beş vakit namazı hayatın merkezine yerleştirerek, onu dikkatle ve özenle, mümkün mertebe toplu hâlde kılarlar; ekonomik ve toplumsal bir kulluk olarak zekâtı verirler; insanlığa faydalı olan Allah'ın emrettiği iyi ve güzel şeyleri emreder, O'nun nehyettiği kötü ve zararlı olan her şeyi yasaklarlar. Ve bütün bunları, yalnızca Allah için yaparlar; çünkü bilirler ki: **Her işin sonu Allah'a varır.** Nihâî hükmü verecek, son sözü söyleyecek olan O'dur.

42. Ey Muhammed! Eğer bu inkârcılar seni yalanlıyorlarsa, şunu iyi bilsinler ki, kendilerinden önce gelip geçen Nûh kavmi ile Âd ve Semud kavimleri de ayetlerimizi yalanlamış, fakat belâlarını bulmuşlardı.

43. Tıpkı İbrahim kavminin, Lût kavminin,

44. Ve Medyen halkı'nın yalanlayıp helâke uğradığı gibi. Nitekim, Mûsâ da Firavun ve yandaşları tarafından yalanlanmıştı. Her seferinde, tövbe edip yola gelmeleri için inkârcılara birazcık süre tanımış, sonra da hepsini şiddetli bir azapla kısı kıvrak yakalamıştım! Böylece, Beni inkâr etmenin cezası neymiş, gördüler!

45. Evet, zulüm ve haksızlıklarından dolayı nice şehirleri işte böyle helâk ettik! Vaktiyle görkemli birer saltanat merkezi olan bu şehirlerin bugünkü hâline bir bakın; çatıları çökmüş, yerle bir olmuş; kuyuları kurumuş, bir zamanlar göklere yükselen görkemli sarayları şimdi

harabeye dönmüş!

46. Peki, günümüz inkârcıları **yeryüzünde gezip dolaşmıyorlar mı ki,** bu ibret verici manzaraları görsünler de, **düşünebilecekleri bir akla,** gerçeğin sesini **duyabilecekleri kulaklara** ve doğruyu görebilecekleri gözlere **sahip olsunlar? Çünkü** unutmayın ki, sadece kafalardaki **gözler kör olmaz fakat** asıl **gönüllerdeki gözler kör olur** ki, işte en büyük felâket budur! Zira kör sadece, gözleri görmeyen değildir. Asıl kör olan; kalbi kibir, cehalet, inat, önyargı perdeleriyle örtülmüş olduğu için gerçeği göremeyen, hakikati idrak edemeyen kişidir.

47. Ey Peygamber! İşledikleri bunca günahlara rağmen, hâlâ başlarına taşlar yağmadığını gören ve bundan cesaret alan zâlimler, ilâhî uyarıları alaya alarak azap konusunda sana meydan okuyorlar: **Senden, —sanki bu konuda yetkin varmış gibi— bir an önce azâbı** getirip kendilerini cezalandırmanı **istiyorlar.** Hiç kuşkusuz **Allah,** **verdiği sözden asla caymaz.** Fakat her şeyin

bir zamanı var. Çünkü Allah, cezalandırmakta acele etmez. O'nun karar ve irâdesi, sizin zaman anlayışınıza ve takvim ölçülerinize göre değildir. Unutmayın ki, **Rabb'inin katında bir gün, sizin ölçülerinize göre bin yıl gibidir.** Nitekim, insanlık tarihini şöyle bir inceleyin:

48. Nice ülkeler var ki, zulüm ve haksızlık yaptıkları hâlde, onları hemen helâk etmedim; aksine, akıllarını başlarına almaları için kendilerine bir süreliğine fırsat verdim fakat günü gelince de, korkunç bir azapla onları yakalayıverdim! Eninde sonunda, dönüş Banadır!

49. O hâlde, ey Peygamber! Senden azap isteyen câhillere seslenerek **de ki: “Ey insanlar; ben sizin için, yalnızca açık bir uyarıcıyım! Hakkınızda hükmü verecek olan ise, Allah'tır. Benim görevim, sizi cennetle müjdelemek ve cehennemle uyarmaktan ibarettir. İşte uyarıyorum.”**

50. Allah'ın gönderdiği Kitaba yürekten **iman**

eden ve bu imana yaraşır güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyanlar var ya, onlar için Rableri tarafından bağışlanma ve çok değerli, onur verici nîmetler vardır.

51. Öte yandan, akılları sıra **ayetlerimizi** amaç ve hedeflerinde **başarısızlığa** uğratmak için çaba harcayanlara gelince, işte onlar da cehennem halkıdırılar!

52. Ey Peygamber! **Biz** senden önce —ister Allah'ın elçisi olarak **Rasûl**, ister Allah'ın habercisi olarak **Nebi** olsun— **hiçbir Peygamber göndermedik** ki, kendi şefkat, rahmet ve merhametiyle ümmeti adına bir hayır istediği, böylece onların teslimiyet ve kurtuluşlarını **arzu ettiği zaman**, **şeytan onun arzuları arasına yaldızlı**, fakat İslâm'a aykırı düşünceler **kariştirarak**, onu ve etrafındaki müminleri yanış yönlendirmeye çalışmış olmasın **fakat Allah**, her defasında **şeytanın katmak istediği şeyleri derhal yok ederek** Peygamberlerin ve onların getirdiklerine gönülden bağlanan halis kulların

zihinlerini arındırır, **sonra da ayetlerini** onun ve böyle salih kulların kalbine iyice yerleştirerek **sağlamlaştırırdı**. Bu, Son Peygamber için de geçerlidir. Düşünün, Allah'ın özel koruması altındaki masum Peygamberler bile kendi arzularıyla yola çıktıkları takdirde şeytanın aldatıcı vesveselerine maruz kalıyor ve ancak Allah'ın yardımı sayesinde sapmaktan kurtulabiliyor. O hâlde, siz de dininizi Allah'ın ayetlerinden öğrenmelisiniz. Çünkü **Allah**, her şeyi **bilendir**, sonsuz hikmetiyle her şeyi yerli yerince ve en uygun biçimde yapan bir **hakîmdir**. Şeytanın bu tür vesveselerine neden fırsat verildiğine gelince:

53. Allah, kalplerinde hastalık bulunan münâfıkları ve yürekleri kararıp katılaştırmış olan o inkârcıları şeytanın uydurduğu sözlerle imtihân etmek ve hakîkati bile bile inkâr ettiklerinden dolayı onları cezalandırmak **için** bu tür vesvese ve şüphelere fırsat veriyor. Çünkü bu iki grup, sırf zâlimliklerinden dolayı hakîkati inkâr ederler. **İşte** bu yüzden **zâlimler**, Kur'an'ın ortaya koyduğu hayat nizamına karşı **amansız bir**

muhâlefet gösterirler.

54. Buna karşılık Allah, onların hilelerini boşa çıkarır da, ayetlerini tüm açıklığıyla ortaya koyar ki, hakikat hakkında **bilgi sahibi olan** insafli ve akıllarını bunu anlamaya kullanan insanlar, **bu Kur'an' ın Rabb'inden gelen gerçeğin ta kendisi olduğunu anlayıp ona iman etsinler ve ona yürekten bağlansınlar. Çünkü Allah, inanmaya gönlü olanları elbette dosdoğru yola iletecektir.**

55. İnkârcılıkta direten **kâfirler ise**, bâtil önyargılarını kıramadıkları sürece, Azrail'le buluşma **saati ansızın gelip çatıncaya; ya da bütün plânların, ümitlerin suya düşeceği, gerçekleri anlamamanın hiçbir işe yaramayacağı o kısır Günün azâbı başlarına çökünceye kadar, Kur'an'dan yana içine düştükleri şüphelerden kurtulamayacaklar.**

56. O Gün, kulların tercih ve irâdeleri ellerinden alınacak ve **hükümranlık**, tamamen ve

yalnızca **O'nun** olacaktır. Bugün otorite sahiyimiş gibi görünenlerin, gerçekte ne kadar zayıf ve âciz oldukları anlaşılacak ve hâkimiyetin, yalnızca Allah'a ait olduğu apaçık ortaya çıkacaktır. **Ve** Allah, en âdil mahkemeyi kurarak **insanlar arasında hükmünü verecektir:**

İman edip güzel ve yararlı iş yapanlar, nîmetlerle dolu cennetlerde sonsuza dek huzur içerisinde yaşayacaklar.

57. Apaçık hakîkati inkâr eden ve ayetlerimizi yalanlayanlara gelince, onlar da alçaltıcı bir azâba mahkûm edilecekler!

58. Müslümanca bir hayatın önünde engel olan her şeyi; gerektiğinde içinde yaşadığı toplumu, aileyi, çevreyi, arkadaş ortamını, alışkanlıkları, hayat tarzını vs. terk ederek, İslâm'ı yaşayabileceği yepyeni bir ortama geçiş yapan, yani **Allah yolunda** İslâm diyarına **hicret eden ve daha sonra,** Kur'an'ın ortaya koyduğu hayat sistemini yeryüzünde egemen kılmak için mücâdele

verirken, savaş meydanında **şehit dűřen veya** bu amaçla yaşayıp da, şehit olmadan **ölenler var ya;** **Allah onları,** kıyâmet kopuncaya kadar kendi katında **hârika nîmetlerle besleyecektir.** **Gerçekten Allah, rızık verenlerin en hayırlısıdır.** Bunun içindir ki:

59. Onları, kesinlikle **hořnut olacakları** ve “Keřke tekrar dűnyaya döndürölüp yeniden ve yeniden Allah yolunda řehit olsam!” diyecekleri **bir makâma yüceltecektir. Çünkü Allah,** kimin neyi hak ettiđini en iyi **bilendir,** mümin kullarına karřı çok merhametli ve **řefkatlidir.**

60. Bu böyledir; her kim kendisine yapılan saldırıya ona denk bir şekilde karşılık verir ve buna rağmen yeniden saldırıya uğrayıp hakkı çiğnenirse, **Allah ona kesinlikle yardım edecektir.** Yeter ki siz, kin ve intikam peşinde koşmayın, yalnızca adâleti yerine getirmek amacıyla savaşın ve yeri geldiğinde insanları bağışlamasını bilin. Unutmayın ki **Allah, çok affedici, çok bağışlayıcıdır.**

61. Bu böyledir; çünkü Allah, öylesine kudretli, öylesine adâletlidir ki, mükemmel bir sistem çerçevesinde geceyi kısaltıp gündüze ekler; gündüzü kısaltıp geceye ekler. Gecenin karanlığından sabahın aydınlığını çıkaran Allah'ın, inkâr ve cehâlet karanlıklarından iman ve adâlet aydınlığını çıkarmaya gücü yetmez mi? Elbette yeter! Çünkü **Allah, her şeyi işitendir, her şeyi görendir.**

62. Evet, böyledir bu; çünkü Allah, mutlak doğrunun, iyinin, güzelin, gerçeğin, hakkın ve hakîkatin ta kendisidir; kâfirler i n O'nun berisinde yalvarıp yakardıkları şeyler ise, tamamen sahtedir, boştur, çürüktür, temelsizdir, haksızdır, yanlışır, yersizdir, h ayırsızdır, değersizdir, asılsızdır, sonu hüsrandır; yani bâtıldır! Ve Gerçek yücelik ve büyüklük, yalnızca Allah'a aittir.

63. Görmüyor musun; Allah gökten nasıl yağmur yağdırıyor da, yeryüzü baştan başa yemyeşil hâle geliyor? İşte aynı şekilde Allah,

bereketli vahiy yağmurlarıyla ölü kalplere hayat veriyor. **Doğrusu Allah**, kullarına karşı **sonsuz lütuf sahibidir**, her şeyi en mükemmel şekilde bilendir.

64. Göklerde ve yerde ne varsa, hepsi O'nundur! Hiçbir şeye muhtaç olmayan O'dur; övgüyle yüceltmeye lâayık olan da, yalnızca O!

65. Allah'ın, yeryüzünde bulunan her şeyi sizin istifâdenize sunduğunu ve emriyle oluşan yasalar uyarınca denizlerde süzölüp giden gemileri —onları imal etme ve kullanma yeteneği bahşederek— size boyun eğdirdiğini görmüyor musun?

Ve görmüyor musun ki Allah, izin ve iradesi dışında yeryüzüne düşmemesi için, göğü boşluktan tutmaktadır. Göğü ve bütün gök cisimlerini mükemmel bir sistem hâlinde düzenleyerek, onları belli bir yörüngede tutan O'dur. Gerçekten Allah, insanlara karşı çok

şefkatli, çok merhametlidir. Öyle ki:

66. Size hayatı bahşeden, sonra sizi öldüren ve en sonunda sizi yeniden diriltecek olan, O'dur. Fakat insan, bunca nîmetleri kendisine bahşeden Rabb'ine karşı çok nankördür. Bu yüzden, apaçık delillere yersiz itirazlarla karşı çıkar, "Madem dört kitap da haktır, o hâlde biz, yalnızca bize gönderilen hükümlere uyarız, Kur'an'a uymak zorunda değiliz!" diyerek son ilâhî mesajı inkâr ederler. Oysa ki:

67. Biz her ümmete, bir tek Allah'a kulluk esasına dayalı inanç sistemini tebliğ eden elçiler göndererek, hepsini aynı inanç ilkeleri etrafında birleşen bir tek millet kıldık. Fakat ayrıntılı konularda, her ümmetin kendi özel şartlarına uygun yerel ve geçici hükümler gönderdik. Böylece her ümmete, kendilerine özgü ihtiyaç ve imkânlarla uygun olarak, kulluk ve ibâdet görevini **yerine getirecekleri farklı bir ibâdet biçimi** ve farklı bir hukuk sistemi **belirledik.** İşte şimdi de, bütün kitapların özü, esası ve zirvesi olan Kur'an'ı

göndererek, kıyamete kadar geçerli olacak inanç sistemini bütün açıklığıyla ortaya koyduk. Dolayısıyla, geçmiş şeriatlar bugün artık geçerliliğini kaybetmiş olup, önceki Peygamberlere iman ettiklerini söyleyenler de, herkes gibi son kitaba uymakla yükümlüdürler. **O hâlde**, ey Peygamber ve O'nun yolunda giden Müslüman! Hakîkati bile bile reddeden o inkârcıların, **artık bu konuda seni kısır ve yararsız tartışmalara sürüklemelerine** izin verme, onlar ne derlerse desinler; **sen Rabb'inin yoluna çağırma**ya devam et ve asla yılgınlığa kapılma, çünkü **sen, gerçekten dosdoğru bir yoldasın.**

68. Buna rağmen, yine de “Biz ancak bize gönderilen hükümlere uyar, ama Son Kitabın hükmünü kabul etmeyiz!” diyerek **seninle tartışmaya kalkıştırlarsa**, onlarla kısır tartışmalara girerek vaktini ve enerjini boş yere harcama. Gerçi bilgi peşinde koşan, iyi niyetli kimselerle görüş alışverişinde bulunmak elbette faydalı ve gereklidir. Fakat karşıdaki insanı dinleme nezaketini bile göstermeyen, ortaya konan

bunca delilleri düşünme zahmetine katlanmayan kibirli ve inatçı kimselerle tartışmanın hiçbir anlamı ve yararı yoktur. O hâlde, sözü fazla uzatmadan onlara **de ki: “Allah, sizin neler yaptığınızı ve ne hâinlikler peşinde koştuğun u z u çok iyi bilmektedir!”**

69. “Bu yüzden Allah, ayrılığa düştüğünüz her konuda, Kıyâmet Günü aranızda hükmünü verecektir.” Öyle ya:

70. Allah’ın, göklerde ve yerde olup biten her şeyden haberdar olduğunu bilmez misin? Doğrus u b ü t ü n bunlar, varlık kanunlarının belirlendiği bir kitapta yazılıdır. “Böyle bir şey nasıl olabilir?” demeyin; çünkü **bu, Allah için pek kolaydır.** Hal böyleyken:

71. Onlar Allah’ın yanı sıra, yetki ve egemenliklerinin kabul edildiğine dâir O’nun hiçbir delil göndermediği ve kendilerinin de, otoritelerine kayıtsız şartsız boyun eğilmesi gerektiğine dâir haklarında hiçbir bilgiye

sahip olmadıkları birtakım din ve siyaset önderlerine ve hattâ cansız **varlıklara kulluk ediyorlar**. Bu yüzdendir ki, **hiç kimse o zâlimleri** Allah'ın azâbından **kurtaramayacaktır**. Çünkü onlar o denli şımarıp azgınlaşmışlardır ki:

72. Hak ve hakîkati ortaya koyan **ayetlerimiz onlara açık ve net olarak okunduğu zaman**, yüreklerini kaplayan kin, nefret ve **imansızlığı, o kâfirlerin yüzlerinden okuyabilirsiniz**; öyle ki, **ayetlerimizi onlara tebliğ edenlere, neredeyse saldıracak gibidirler**. Onlara **de ki: “Peki, sizi bundan daha beter kızdıracak bir şeyi size bildireyim mi: Allah'ın ayetlerine karşı ateş püsküren inkârcıları cehennemde bekleyen bir ateş ki, Allah onu sizin gibi kâfirlere vaadetmiştir; ne korkunç bir son!”**

73. O hâlde, **ey insanlar, sizi bu acıklı sondan kurtaracak çarpıcı bir örnek veriliyor, ona kulak verin: Allah'ın berisinde kendilerinden medet umup yardıma çağırdığınız ve hayatınıza**

yön verme yetkisine sahip olduğunu iddia ettiğiniz bütün varlıklar **var ya, onların hepsi bir araya gelip güçlerini birleştirseler, bir tek sinek bile yaratamazlar. Hattâ sinek,** üzerine bal sürüp kutsadığınız bu putların üzerine konup **onlardan bir parça kapıp götürse, onu dahî geri alamazlar!** Yâhut sinekler, taşıdıkları tehlikeli mikropları bulaştırarak o ilâhlık taslayan zalimlerin sağlıklı organlardan birini eksiltse, onu asla geri getiremezler! Demek ki, bu sahte ilâhlardan yardım **isteyen** kimseler **de** ahmak ve **âciz**, kendisinden yardım **isten e n** putlar ve benzerleri **de!** İnsanın bu duruma düşmesinin asıl sebebi şudur:

74. Onlar, Allah'ı gereği gibi tanıyamadılar. O'nun sınırsız ilim, hikmet ve kudret sahibi tek rab ve ilah olduğunu bilemedikleri için kendilerine başka yol göstericiler aradılar; mutlak adâlet sahibi olduğunu kavrayamadıkları için âhireti inkâr ettiler; sonsuz şefkat ve merhamet sahibi olduğunu anlayamadıkları için başkalarının egemenliği altına

girdiler; izzet ve şerefin yalnızca O'nun elinde olduğunu idrâk edemedikleri için üstünlük ve itibarı başka yerlerde aradılar. İşte bunun içindir ki Kur'an, sürekli olarak Allah'ı anlatır: **Gerçekten Allah çok güçlüdür, üstündür.**

75. Allah, uymanız gereken kanun ve kuralları size öğretmek üzere **meleklerden ve insanlardan elçiler seçer.** Melekler ilâhî vahyi Peygamberlere getirir, onlar da bunu size bildirirler. Fakat ne bir meleğin, ne de bir Peygamberin, Allah'ın egemenliğinde ortaklığı yoktur. **Hiç kuşkusuz Allah,** her şeyi **işiten,** her şeyi **görendir.** Öyle ki:

76. Allah, onların geçmişte ve gelecekte, gördükleri ve göremedikleri, bildikleri ve bilmedikleri, açıkladıkları ve gizledikleri, kısacası **önlerindeki ve arkalarındaki her şeyi** tam olarak **bilmektedir.** Evet, **bütün işler Allah'a döndürülecektir** ve her konuda son sözü O söyleyecek, hükmü de O verecektir! Madem her şey ister istemez onun huzuruna gidecektir, o

hâlde:

77. Ey iman edenler! Allah'ın huzurunda rükuya eğilin, secdeye kapanın ve yalnızca Rabb'inize kulluk edin ve bir de, dâimâ güzel davranışlar ortaya koyun ki, dünyada da, âhirette de kurtuluşa eresiniz!

78. Ve tam hakkını vererek, A İlah yolunda cihâd edin! O'nun size bahşettiği bilgi, beceri ve yetenekleri sonuna kadar kullanarak, Kur'an'ın belirlediği hayat programını egemen kılmak amacıyla, hem insanı yoldan çıkaran azgın ihtiraslara, hem de yeryüzünde fesat çıkaran zalimlere karşı mücadele edin! Unutmayın ki, O sizi insanlar arasından seçip bu yüce makâma yükseltti ve din konusunda size taşıyamayacağınız bir zorluk yükledi. Aksine, bütün Peygamberler gibi, atanız İbrahim'in de izlemiş olduğu o mükemmel inanç sistemini size bahşetti. Önceki kutsal metinlerde de, bu Kur'anda da size, yalnızca Allah'a boyun eğen, tüm varlığıyla O'nun

hükümlerine teslim olan kimseler anlamına gelen **“Müslümanlar”** adını verdi ki, Son Elçi, siz müminlere karşı güzel bir örnek ve şâhit olsun ve sizler de tüm insanlığa karşı hakîkate şâhitlik eden örnek bir toplum ve âdil şâhitler olasınız. Öyleyse, bireysel planda ve bedeni kulluğunuzun göstergesi olarak **namazı kılın**; ekonomik ve sosyal alanda Allah’ın tek rab ve ilah oluş gerçeğine teslimiyetin göstergesi olarak da **zekâtı verin** ve tüm benliğinizle **Allah’a bağlanın! Çünkü sizin biricik dostunuz ve Efendiniz O’dur; O ne güzel dost, ne güzel yardımcıdır!**